

5 **Svenska folkpartiet vill stärka parlamentarismen**

Sfp:s partidag i Åbo går in för att maktfördelningen mellan presidenten och statsrådet i utrikes- och säkerhetspolitiken skall ses över. Grundlagen bör förtydligas så att statsrådet utser Finlands representant vid EU:s toppmöten.

10

Under de senaste decennierna har det konstitutionella utvecklingsarbetet syftat till att stärka den parlamentariska makten och statsrådets ställning, såväl i samband med regeringsbildningen som i det fortlöpande politiska arbetet. De delreformer som genomfördes under 1980- och 1990-talen handlade i hög grad om presidentmakten i relation till de andra statsorganen. Sättet att välja president har stegvis förändrats, från elektorsvalet som förrättades sista gången 1982 till blandmodellen med direktval och elektorsval 1988 och slutligen direkt folkval sedan 1994. Utvecklingen återspeglas i Finlands nya grundlag (731/1999) som trädde i kraft 1.3.2000.

15

20

Svenska folkpartiet i Finland r.p., samlat till sin 102:a partidag i Åbo 6-7 juni 2008, anser att denna utveckling bör fortsätta.

EU-politiken

Finlands riksdag kommer snart att godkänna det så kallade Lissabonfördraget, som syftar till att stärka Europeiska unionen. Toppmötet, det Europeiska rådet, får en formell status och makt att fatta beslut. Europeiska rådet skall i framtiden bestå av bland annat medlemsstaternas stats- eller regeringschefer, biträdda av en minister. Hittills har det i Finland varit kutym att även republikens president har haft möjlighet att delta i Europeiska rådet.

25

30

Utrikespolitiken leds enligt grundlagen av republikens president i samverkan med statsrådet, dock så att statsrådet svarar för den nationella beredningen av beslut som fattas i Europeiska unionen och beslutar om Finlands åtgärder som hänför sig till dem, om inte beslutet kräver godkännande av riksdagen (Finlands grundlag § 93). Statsrådet har således behörighet att representera Finland vid Europeiska rådets möten.

35

Även grundlagsutskottets betänkande om regeringens proposition till ny grundlag från 1998 ger stöd för denna tolkning. Grundlagsutskottet skriver: "*Statsrådet bestämmer om den nationella beredningen av frågor som EU:s institutioner, i allmänhet EU:s råd skall besluta om. Statsrådets behörighet i detta avseende gäller på enahanda sätt de beredningsskeden som föregår EU:s slutliga beslut också i institutioner som inte fattar juridiskt bindande slutliga beslut, t.ex. Europeiska rådet. Inget sakkomplex har uteslutits från statsrådets beredningsbehörighet. Statsrådets beredning täcker sålunda också bland annat frågor som gäller unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik ...*" (GrUB 10/1998 rd).

40

45

Avsikten med den förnyelse av grundlagen som genomfördes i mitten på 1990-talet var att stärka parlamentarismen. En del av presidentens utrikespolitiska makt kvarstod dock. Lissabonfördraget kommer att medföra att EU:s roll i utrikespolitiken stärks. Detta får konsekvenser för fördelningen av behörighet mellan republikens president och statsrådet. Det blir svårare att i framtiden skilja på utrikespolitik som har EU-koppling och annan utrikespolitik. Därför bör behörighetsfördelningen mellan presidenten och statsrådet ses över.

50

Svenska folkpartiet anser

att EU-politiken, inkluderande unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, är statsrådets behörighet. På detta sätt kan man garantera det parlamentariska ansvaret för arbetet i Europeiska rådet.

55

att grundlagen bör förtydligas så att det klart framgår att statsrådet utser Finlands representanter vid Europeiska rådets möten.

5 **att** behörighetsfördelningen mellan republikens president och statsrådet gällande utrikespolitiken bör ses över.

Presidentens roll i krishantering

10 Beslut om Finlands medverkan i militär krishantering fattas enligt lagen om militär krishantering i varje enskilt fall av republikens president utifrån statsrådets förslag till avgörande. Republikens president beslutar utifrån statsrådets förslag till avgörande om försättande av en militär avdelning i hög beredskap.

15 De krishanteringsstyrkor och beredskapstrupper Finland har är starkt knutna till den Europeiska unionen och är ofta en konkret del av unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Statsrådet inhämtar i de fall som avses i krishanteringslagen även riksdagens åsikt, innan det avger sitt förslag till avgörande. Att presidenten trots allt kan fatta ett annat beslut än vad statsrådet och riksdagen redan förbundit sig till, avspeglar inte det parlamentarism Finland allt mer gått in för under 25 års tid.

Svenska folkpartiet anser

20 **att** krishanteringslagen bör ändras så att beslut om medverkan i militär krishantering fattas av statsrådet, efter att riksdagen hörts. Svenska folkpartiet anser att republikens presidents ställning som försvarsmaktens överbefälhavare inte står i strid med detta tillvägagångssätt. Denna förändring kräver inte ingrepp i grundlagen.

25